

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DE

SIMILITUDINE LINGVARUM

TANQVAM

OPTIMO EAS PENITUS FACILIUSQVE
PERCIPIENDI PRAESIDIO EPISTOLA

QVAM

PUBLICO, QVOD IDIB. SEPTEMBR. AGETUR, EXAMINI
PROLUSURUS

LOCO PROGRAMMATIS CONSCRIBEBAT

ERICUS PETRUS ROSENDAHL

SCHOLÆ FREDERICIANÆ MAGISTER PRIMARIUS.

AUDEAMUS IMITARI STOICOS, QVI STUDIOSE INQUIRUNT, UNDE VERBA SINT DUCTA.

CICERO.

H A U N I A E 1824.

TYPIS DIRECTORIS JANI HOSTRUP SCHULTZII,

ALÆ ET UNIVERSITATIS TYPOGRAPHI.

Nyctobing Cathedralsskole

Carissimis mihi adolescentibus
Ludovico Jensenio Nicolao Schierning
Birgero Riisbrigh Langhoff
Jano Frederico Winstrup
Scholæ Fredericianæ Restauratæ
Primitiis

S.

Elapsum est tempus, quo mihi datum erat, animos vestros, juvenes dilectissimi, religionis, virtutis et literarum elementis imbuere, quo mihi nil prius in votis aut conaminibus erat, quam mentem vobis sanam in corpore sano formare, et, quoad per imbecillitatem virium licebat, earum fundamenta artium jacere, quibus, ut præclarus ait Muretus, si quis utilitatem sequatur, nihil fructuosius, sive oblectationem, nihil svavius ac jucundius, sive splendorem ac pulcritudinem, nihil illustrius aut ad struendam nominis immortalitatem firmiter ac stabiliter reperiri potest. Relinquenda jam hæc schola est, ubi per sex integros, et quod excurrit, annos docenti mihi, interpretanti, corrigenti, hortanti denique et monenti, aures commodastis patientes. Ex umbris scholæ in lucem nunc et conspectum hominum prodibitis, ut ipsi, experientia edocti intelligatis, quid prosint illa, quæ hic didicistis, ut altioris subsellii arbitris factum hic profectum et cognitionem acquisitam probetis, ut et vestri simul et mei faciatis periculum.

Quid mihi hæc reputanti putatis esse animi? Nonne pectus mihi intime commoveatur necesse est? Nonne omnia quævis anxie quodammodo conquiram, quibus manentem in animos vestros impetum facere, et ad sedulitatem, sollertiam, gnavitatem et curam circumspectam cohortari valeam?

Imo numine summo fretus, et securus adeo, ne vos, carissimi, quid simus et quid victuri gignamur obliti, a via aberretis recta, nec quid committatis, quod vobis, quod literis, quod magistro esset indignum, non amplius monitis vos et cohortationibus morabor, sed modo, antequam vos ad scholas amandavero altiores, semel adhuc paucula eorum quaedam in memoriam revocabo, de quibus sæpius inter legendum disferuimus, si quid forsitan bonæ inde frugis in posterum quoque eruere possitis. Probe enim nostis, in schola fundamenta solum jacta esse, quibus postea solidior cognitio, notiones clariore et intelligentius denique iudicium possint superstrui. Quamvis itaque leviuscula sane hæc sunt, quæ hoc loco afferre vel innuere potius placuit, æqui non eo minus bonique consulere velitis rogo, sperans fore, ut melioribus me ducibus, et auspiciis olim secundioribus, hæc quoque, quæcunque sint, ad usum quando vestros adjungatis.

Ex iis, quæ hucusque edocti estis, lingvæ antiquæ primam sibi partem merito vindicant, iis enim plurimum temporis studiique tribuistis. At lingvæ quævis, sive vetus sive recens, verbis modo et vocabulis continetur h. e. sonis, quibus nomina rerum et animantium cum proprietatibus suis et attributis, actiones vel perpesiones indicantur, et quæ cogitaverint unquam homines, senserint, finxerint, vel singulæ notiones vel enunciationes integræ audientibus impertiuntur, aut, literis commissæ, cum legentibus communicantur. Inter ipsas vero notiones et verba, quæ nihil aliud sunt nisi signa notionum, inter res ipsas et rerum parandarum adminicula, mirum quantum distat. Fuere igitur, qui operosam hanc lingvarum discendarum sedulitatem, levem satis et utilem partem judicaverint, meliusque longe collocari tempus juvenile, si in solis rebus et scientiis ipsis percipiendis, illustrandis, religendis versarentur adolescentes, quam in lingvis et scientiarum præsiis tractandis et discendis. Quorum opinionem non hujus loci est refutare; fecerunt et alii, iique præstantissimi et summæ autoritatis viri. Et nolo equidem noctuas Athenas.

Verum enim vero cum tanta hodie sit rerum a juventute studiosa percipiendarum moles, et scriptorum, quæ cognoscere tamen oportet, multitudo in dies augeatur, operæ sane videtur pretium esse, si pernecessarium illud lingvarum plurium discendarum opus levare, et justo uniuscujusque tradendæ

ordine et tempore servato, jejunum simul quam minime ac siccum discentibus reddere possis. Id autem efficies, si non præcipue memoriam, sed iudicium et intelligentiam acumenque ingenii, in lingvis tam docendis quam discendis, exerceas; quo enim plures animi vires et nervi in discendo occupantur, quo magis totum quasi animum ad rem percipiendam intendis, eo magis detinetur erectius quodvis ingenium et oblectatur, eo altius res tradita penetrat fixaque inhæret. Exemplum habetis in lingua Latina et Gallica, quarum si utraque, nulla habita fontis sui ratione, traditur, si illa absque omni cum sermone Græco, hæc sine ulla cum sermone Latino comparatione docetur, quod persæpe fit, aridior multo evadit institutio, longe difficilior perceptio.

Sed hoc non modo de singulis talium lingvarum valet vocabulis a se invicem deductis et formatis, quorum nativa quædam similitudo in oculos statim se ingerit, et in quibus factas sensim terminationum et formarum mutationes, aut mollitie morum aut barbarie, aut temperie etiam coeli et situ regionum procreatas, jucundissimum inquisitu est; verum etiam de diversissimis alias sermonibus, quorum tam perspicua nulla amplius intercedit similitudo, aperta cognatio nulla. Si enim genuinam verborum præsertim compositorum significationem accurate spectemus, reperiemus mox miram quandam apud remotissimos populos cogitandi et cogitata exprimendi eloquendi que congruentiam. Eadem mentis vis ubique potentiam suam exseruit, eadem ubique figurarum et translationum necessitas, isdemque adeo sæpe componendorum et imaginum delectus. Quod variis quam maxime viis indagare quid svavius? quid ad indolem ingenii humani perspiciendam utilius? quid ad lingvarum naturam, originem, nexum structuramque penitus cognoscendam efficacius?

De hoc itaque, petitis ex vernacula et latinis græcisque, quos jam legistis, autoribus, exemplis, pauca, sultis, accipite. Exempla in immensum cumulare vobismet erit facillimum. Nobis rem fusius tractare nunc quidem nec opus fuit, nec per penuriam temporis licuit.

Consilium itaque non erat, singulam singulorum verborum similitudinem et cognationem adeo exteriorem demonstrare, sed effatorum potius nonnullorum et inditarum vocabulis notionum, quin et formarum quarundam in lingvis illis veteribus occurrentium, quibus respondere mihi videntur domestica mul-

ta, quorum cum istis consensus non ubiqve notatur, semel vero notatus memoriae non facile excidit, et, si ego quid video, commodam tamen tironibus in interiores lingvarum recessus viam aperit sternitqve. Jamqve en exempla, qvæ absqve certo ordine, ut qvæqve se mihi offerebant, ita eligere conabar, ut ad verbum, quod hic necesse erat, danice verti possent; ita enim ipsisissima demum vocabulorum vis optime perspicitur, eaqve intellecta, translata significatio per se patet, ut: constantia Bestandighed, præstantia Fortrin, securus (sine cura) forgles, tutus (tuitus) beskyttet, sikker, a tueri have Dje med, vaage over, jungi at spændes, (jugum Spænd, Dragt), rustici olim de marito et uxore dicebant: baases, disjunctus usamdrægtig, conjunctim eendrægtig, contentus (contineo) indskrænket til, nøjet med, proles (pro — olesco) Dpværst, Yngel, ideo og det for det, propensio (pendeo) Hæng, præbeo (præhibeo) frembyder, nullus (ne unulus) ikke een eneste, possideo (porro sedeo) besidder, dominare beherske, nuper (noviper) nyligen, moderatus maadelig, modestia Maadehold, facilis gjerlig, antiquus (ante, anticus) fordums, convenire, conventum, komme overeens, Dvereenskomst, promere (proemere) fremtage, manifestus haandgribelig, labor (λάβω, λαμβάνω) Foretagende, sincerus (sine cera) usminket, profundus bundles, eminus (e manu) fra Haands, cominus ved Haanden, colonus (colo) Agerdyrker, capio, percipio fatter, opfatter, utilis brugelig, arrogans, arrogantia anmassende, Anmasselse, concedo indrommer, invenire komme paa v: over, explicare udfolde, perfectus fuldført, deliberare (libra) overveje, dubium (duo) Tvivl, Zweifel, despiciere oversee, triplex trefoldig, interitus, exitium Undergang, Udgang, excidium Ddelæggelse, Udryddelse, accidit falder ind, stat promissis staaer ved sit Løfte, procul (porro oculus) ude af Sigte, necesse (ne cedo) uundgaaeligen, simplicitas (sine plica) Eenfold, insignis (signum Mærke) udmærket, prodest mihi det er for mig o: til min Nytte, inutilis utæt, vastare (vastus) lægge øde, avaritia (aveo aurum) Guldterst, collatio Sammenstilling, virium contentio Kraftanspændelse, liqvet mihi det flyder for mig, perversitas Forvendthed, loculi Lædise, condonare tilgive, ignoscere lade uvidende om, prohibere (porro habere) forhøide, frahøide, qvemadmodum tigerviis, illico (locus) paa Stedet, extemplo (ex tempore diminut: ex tempulo) paa Djebliffet, armentum (aro) Hougqvæg, commodus tilmaade; sic apud Horat: mihi commodus uni, excusare (causa Sag, Skyld) undskyldte, frigus colligere

samle Kulde o: Forkjælelse, introrsum (intro versum) indvendig, extrorsum etc. scilicet kan jeg vide, propugnare forsøgte, prudentia (providentia) Forsynlighed, ex improviso uforvarende, illustrare (lux) oplyse κ. κ.

Vultis græca? ἐξίτηλος (ἐξιέναι) forgængelig, ὑπερτίθεμαι overlægges, ἐντεταμένως anstrænget, ἀνειμένως efterladet, εὖ ἤκειν τινος komme godt ud af det v: fra noget, σπερχθεῖς (σπέρχω bringer, driver) opbragt, καταφρονεῖν foragte, ἀπείπομαι frasiger mig, περιέχεσθαι holde sig til v om, ἄπτω (de igni) fænger, ἐνέσω Betsværen, Betslied, προϊέημι forestiller, ἀναφέρομαι kommer til mig selv, ἐπιτίθεμαι lægger mig efter, ἐπιτρέπομαι henvender mig til, οἱ προσήκοντες Paasværende, προσήκει μοι det tilkommer mig, ἐκ ἢν ὅτε ἐκ der var aldrig dengang, da jo, σύμφωνος overeensstemmende, συμφρονέω samtykker, συντίθημι sætter sammen, utroque sensu: digter, ophidses, ἀγανακτέομαι, ἄχθομαι besværer mig meget over, ὄρθως retteligen, ἐπανορθῶν τινα rette nogen, ὀλιγοῦσία Ringesagt, ἠρηγται er afhængig af, ὑποκύπτειν τιμι bukke under for, ἀνὰ χρόνος med Tiden, προχωρεῖ det gaaer frem v: an, ἐφ' ἐαυτῶν for sig selv, ἐπίσημι forestaaer, ἐπίσασμαι (Herod.) forstaaer mig paa, ἀνεπισκέπτως ubeseet, παραβαίνω overtræder, το ἀποβαίνον Udsaldet, Udgangen, στρατηγός Hærsejret, οἰκονόμος Huusholder, περιφραδέως (φρήν ἤν) omhyggelig, ὑποδέχομαι paatager mig, idem ac ἀναλαμβάνομοι overtager mig, ἐνίσασμαι ἐς ἀρχὴν indsetter mig selv i Regjeringen, ἀνέδραμον (Herod. I. 66.) løb op o: crevit, sic et I. 91 ἐδέν eodem sensu ac in sermone quotidiano nostrates, per abusum, "intet" pro "ikke" dicunt nisi, i ingen Henseende, vertere mavis. Herod. II. 92. ἐς ἄλλο τι τράπσει anvende de til noget andet et cap. 149. καταβάλλει τάλαντον ἀργυροῖς ἐς κ., kaster en Talent Sølv af sig om Naret, μοῖρα Deel, besiddede Deel, ὡς εἶπε som det lod, διαπίπτειν falde igjennem, ἐπισχεῖν holde inde, standse, ριζῶν rodfæster, ex. gr. ἡ τυράννις, οἰσρος (οἶω fero) Drift, ἐπιράγιον Sildmad, ἀνακσεῶ er overhørig, παραχρήμα paa Gjærningen, paa Stedet, ὑπάτος (ὑπέρ) en Øverste, ἐπιέναι omgaaes, Herod. I. 74, συμβάσεις ἰσχυρὰ ἐκ ἐθέλσει συμμένειν ville ikke blive varige, et sic innumera.

Particulæ negandi ἄ, δυσ, νε, νη, danica, ut nostis, u, van, mis, meen, fere consentiunt, velut et terminationi abverbiorum loci τι et s congruit danicum"e. v. c. ude, hjemme, borte, oppe, nede; δεν autem græcum exprimit nostrum fra, indefra, udefra, oppesfra, himmelfra, hjemmefra, et δε tandem atque

σε respondet in vernacula vel omisum "ε", ut: ind, ud, hen, bort, vel adjectum "ad", ut: hjemad, fremad, tilbagead.

Quin et verbis τυγχάνω, φθάνω, διατελέω, vim adverbii apud alia verba habentibus, similia qvædam mihi reperire videor in nostris ligger, sidder, staaer, gaaer, træffer, løber, excepto, qvod non idem ac græca illa denotent, nec illorum instar participiis, qvorum vernacula refugit usum, adjungantur v. c. 1) han ligger og lurer, ligger og dovner, ligger og skriver, ligger og ruger, ligger og drifter. 2) sidder og holder Huus, sidder og lever godt, sidder og staaer sig igjennem. 3) staaer og vaaser, staaer og lyver, staaer og praler, staaer og gatter sig. 4) gaaer og driver, gaaer og neler, gaaer og biider sig ind, gaaer og forfører. 5) traf just at komme, traf just at være der, ως έτυχε som det kunde træffe. 6) løber og vimser, løber og bærer Nytt omkring, løber og gjer Opvartning. In qvibus significationem qvandam calliditatis, desidiæ, cunctationis, ostentationis et ineptæ omnino sedulitatis non sine mixtura contemptus commemoratæ latere, nemo facile negabit.

De verbis effatisqve hæc hactenus. In leviora forsân exempla incidi, sed spero tamen, ex qvibusdam saltem cerni posse id, qvod volui. Neqve aliud hic mihi constitutum erat, nisi viam vobis monstrare, qva ipsi postea porro eniti possetis.

Nunc, si placet, de formis parumper videamus. Ex collatis latinis cum græcis declinationibus intellexistis, qvantum alteræ alteris lucis affundant, et, si formam Dualem excipias, qva caret sermo Latinorum, qvæqve, ut terminatio indicat, ex lingua Hebraica petenda est, ^{qvam evide} ~~partitum~~ cohæreant. In his vero nulla neutrius lingvæ cum vernacula similitudo obtinet: at tanto fortasse major in conjugationibus, et qvidem in forma illa, qvæ Media vulgo in Grammaticis audit.

Media illa dicta est, qvia qvoad significationem ei impresam, Activam inter et Passivam formam jacet. Primitus qvidem, ut ex variorum temporum exitu liqvêt, passiva omnino fuit, extenso autem postea usu, sensum ampliorē nacta est, idque iis præsertim locis, ubi qvod quis passus fuisset ipse sibi qvodommodo contraxerat, adeo ut subjectum idem et objectum (qvod dicunt Grammatici) simul esset. Succesfu deinde temporis a potentia illa reflexiva et

reciproca (quam quoque assumserat) recesfit, et in quibusdam haud raro remansit, ubi talis nulla verbis vis inest; quæ quorumque usum exercitatio sola docere valet. Sed de his Grammaticographos græcos adeundum est. Hoc loco satis erit monere, formam istam rei et lingvarum naturæ esse convenientissimam; cum persæpe usu eveniat, ut sive unus, sive plures aliquid struant, sentiant, subeant, patiantur, sui modo ipsius causa, et nihil nisi se singulatum aut invicem inter machinandum vel patiendum spectantes. Ista itaque (reflexivam nuper et reciprocam ex usu loquendi nominavimus) agendi ratio ad passivam potius quam activam formam pertinere videtur, imprimis cum in universum extra se nihil ita molientibus vel patientibus objectum, quod proprie sic dicitur, adsit. Quare etiam in lingvis, quæ singulari terminatione Passivi gaudent, (id autem in Europæas plerasque hodiernas non cadit) et nullam habent formam Hitpaelicam, illa quoque ad hoc exprimendum adhibetur. Quod in vernacula iis etiam verbis evenit, quæ in Activo omnino sunt intransitiva; quandocumque de contentione vel æmulatione aliqua inter plures agendi, sermo est, v. c. at løbes, rendes, gantes, fappes. Ceterum pauca per se casum aliquem regunt, ut: mindes; pleraque, adjecta demum præpositione, transitivam quasi vim adipiscuntur, ut: at ynkes, harmes, vredes, væmmes, blues, tumles, skammes, frydes, lystes, fives, forelkes &c. Reliqua partim intransitiva sunt, ut: færdes, trives, ældes, rækkes, storknes etc. partim *reflexiva*, ut: jeg skal forsynes, vadskes, rages, flædes paa etc. longe vero plurima reciproca, ut: at sees, tales, brydes, bapes, stødes, skiftes, nappes, slaaes, skjendes, bides, omgaaes, mødes, træffes, giftes, maales, hugges, prøves, rykkes, rindes, gjækkes, parres, trækkes, spændes, forliges ceterque.

Commode igitur satis verti posse videntur: λυπεῖσθαι harmes, ποθεῖσθαι langes, ὀργίζεσθαι vredes, αἰδεῖσθαι blues, αἰσχύνεσθαι skammes, μάχεσθαι strides, πορίζεσθαι forsynes, πειράσθαι prøves, ὀθίζεσθαι stødes, ἀγάζεσθαι forbauses, ἠδεσθαι frydes, διαλοιδορεῖσθαι skjendes, γαμῖσθαι giftes, ἀναιματι διακρίνεσθαι skilles ad uden Blod, μνᾶσθαι mindes, διαλέγεσθαι tales, μεταφρασόμεθα αὐτις vi skulle siden snakkes ved, εἰλλεσθαι færdes, φοβεῖσθαι væddes, διαλύεσθαι forsones, ἐρᾶσθαι forelkes &c. Cumque iter, quod longum est per præcepta, brevius fiat

per exempla, natura formæ Mediæ sic facillime explicari posse videtur. Quæ cum ita sint, nobis quoque propriæ quædam Græcis loqvendi formulæ, lingvis aliis, forma quippe Media destitutis, minus familiares, ad intelligendum promptiores erunt, ex. gr. ἐγὼ κομίζομαι ἐπιστολήν jeg bringes et Brev, τον ἄρτον ἐν χειρῶν ἀρπάζομαι jeg rives Bredet af Hænderne cetqve.

Et quid si eandem in formis etiam latinis interpretandis ingrediamur viam, si apud *Cic. Off.* I. cap. 9 impediuntur, cap. 17 concluditur, cap. 37 delectamur, II. cap. 6 ducuntur, cap. 11 movetur, cap. 12 propagatur, cap. 13 exercentur, cap. 21 congregabantur, III. cap. 3 delectentur; si apud *Hor. Epist.* 1, 18, v. 61 partitur. II, 2, v. 74 luctantur, v. 86 digner, v. 97 cædimur, v. 125 movetur. *Epist. ad Pis.* v. 87 salutor, v. 302 pingor; si apud *Ovid. Met.* 11, 425 induitur; si apud *Virgil: Æneid.* 1, 570 volvitur, 11, 227 teguntur, VI. 184 accingitur. VII. 163 exercentur, 802 conditur, XII. 336 aguntur; si, inquam, in his locis sensum Medium amplectamur, verendumne eo putatis, ne a vero nimis aberremus? Mihi certe vero videtur simillimum, Deponentia sic dicta hoc modo exstisfe, nec simplicius facile loca ut Ovidianum illud: induitur faciem cultumqve Dianæ, et Horatianum: partitur lintres exercitus, explanare licet. Recepta autem in latinam quoque Grammaticam tali forma Media, non opus esfet, ex uno eodemqve verbo, quod nunc in Lexicis vulgo fit, duo facere, ut: partio et partior, verso et versor cetqve.

Sed jam tempus est, ut finem his imponamus, vos rem abhinc ipsi altius persequimini; et quamvis levia hæc fuerint, non inanem omnino mihi videbor sumsisse operam, si et his quoque facem vobis prætere mihî contigerit. Scilicet scrutanti attenteqve legenti homini nihil tam prima specie leve est, quod non largam cogitandi, discendi et nova enucleandi materiam suppeditare possit. Et quid omnino jucundius, quam cum nomine rei, causam simul, quoad fieri potest, denominationis cognoscere, quam aliena cum suis conferre, et similitudines istas ad internum vocabulorum sensum pertinentes, sive ipsi menti creatrici, sive imitationi seriori debeantur, indagare? Initio nempe nullas fere res alias, nisi quæ sub sensus caderent, homo novit, nullisque igitur aliis nomen adhuc dederat; ut vero profluente tempore altiora sapere et fari adeo coepit, alias partim voces reperire, alias componendo detrahendove

formare, aliis novam plane vim addere, alias deniqve aut strictius sumere, aut ad plura transferre, mater eum natura et magistra artium necessitas docuit. Qvod qvomodo fecerit, qvam scite, qvam apte, qvam fortuito sæpe, qvam in variis locis varie, non poenitebit inquirere et informari. Ut enim quisqve hoc maxime assecutus fuerit, ita optime, vera vocum significatione perspecta, subtilitatem, perspicuitatem atqve elegantiam dictorum intelliget, ita rectissime de genio cujuscunqve populi et temporis judicabit.

Sed præcidam, neqve hæc ipsa monuissem, cum mox vos talia omnia plenius et melius edoctum iri scirem, nisi voluissem, ut documento constaret, qvanto vos amore prosequar et qvalem de vobis spem foveam, nullus dubitans, qvin qvæ hic incoaveritis, et ibi qvoqve magis in dies magisqve profligare velitis. Idqve eo magis, qvia omnium in vos oenli-conversi sunt, De vobis omen accipient, de cognitione enim, diligentia, moribus, qvos vobiscum in Academiam hinc attuleritis, et de ea, qvam in posterum ingrediemini, via, tam urbs nostra, qvam ipsa universitas colliget, qvænam sit hæc schola, et qvales inde in posterum fructus sperandum. Neqve tamen hoc ita acceptum volo, qvasi consilium esfet, inanis gloriolæ studium in vobis excitare. Non ita. Ad meliora longe et graviora, ad perfectam videlicet virtutem, ac solidam de deo et rebus divinis cognitionem consequendam, necessariam eandemqve gratisimam præcursionem literæ adhibent, æternaqve hæc sunt et hominis præstantia digna, nec auro illa nec honoribus venalia. Nolumus itaqve in curriculo ipsius metæ oblivisci. Imo cohortemur nos invicem, exemplisqve præeamus, ne unqvam defatigemur; ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημια, εἴ τις ἀρετῆ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, πάντα λογισοίμεθα. Et summus ille rerum moderator, qvi operi cuiqve pulcerrimo difficultatem præposuit, vota nostra exaudiat, et conaminibus nostris exoptatum prosperet exitum. Vos vero, juvenes dilectissimi, et scholæ et nobis fausta omnia usqve imprecamini. Hæc habui, qvæ vobis scriberem, hæc, qvibus me gratiæ et caritati vestræ commendatum semper vellem. Valet!

T a b u l a

dies sistens, quibus in Clasibus singulis, de singulis disciplinis instituetur examen.

Dies Lunæ.	Dies Martis.	Dies Mercurii.	Dies Jovis.	Dies Veneris.	Dies Saturni.
I Clasfis.	I Clasfis.	II Clasfis.	III Clasfis.	III Clasfis.	III Clasfis.
Latina	Germanica	Religio	Latina	Religio	Hebræa
Græca	II Clasfis	Germanica	Græca	Germanica	Historica
Historica	Latina	Historica	Anglica	Danica	Geographica
Geographica	Græca	Geographica	Gallica	Mathesis	
Religio	Gallica				

Ceterum, ut huic Examini frequentes interesse velint, quibus res nostræ et bonæ omnino artes curæ cordiqve sunt, officiosissime rogantur.